

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 31.5.2018
JOIN(2018) 5 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document JOIN(2018) 5 final of 28.03.2018.

Concerns the Finnish language version.

The title was left in English and has been corrected.

The text shall read as follows:

YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

sotilaallisen liikkuvuuden toimintasuunnitelmasta

1. JOHDANTO: SOTILAALLISEN LIKKUVUUDEN PARANTAMINEN EU:SSA

Unionin tilasta vuonna 2017¹ pitämässään puheessa puheenjohtaja Juncker korosti, miten tärkeää on luoda todellinen Euroopan puolustusunioni vuoteen 2025 mennessä. EU toteuttaa jo toimia, joilla pyritään rakentamaan tehokkaampi, reagoivampi ja yhtenäisempi unioni, joka pystyy ajamaan EU:n yhteisiä etuja ja painopisteitä edistettäessä rauhaa ja varmistettaessa EU-kansalaisten ja EU:n alueiden turvallisuus. Tällaisia toimia peräänkuulutetaan myös EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa². Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelma ja erityisesti Euroopan puolustusrahasto osoittavat, että unioni on sitoutunut toteuttamaan määrätietoisia toimia jäsenvaltioiden tukemiseksi. Sotilaallisen liikkuvuuden parantaminen Euroopan unionissa on yksi tässä tarvittavista käytännön toimenpiteistä. Se edistää sellaisen unionin rakentamista, joka antaa suojaa ja jossa eurooppalainen yhteisvastuu ja keskinäinen avunanto³ pannaan tehokkaasti täytäntöön.

Kaksikymmentäviisi EU:n jäsenvaltiota on päättänyt sisällyttää sotilaallisen liikkuvuuden niihin tiukempiin sitoumuksiin, joita ne ovat tehneet 11. joulukuuta 2017 käynnistetyn pysyvän rakenteellisen yhteistyön puitteissa⁴. Myös neuvosto antoi 6. maaliskuuta 2018 suosituksen etenemissuunnitelmasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön täytäntöönpanoa varten sekä päätöksen pysyvässä rakenteellisessa yhteistyössä kehitettävien hankkeiden luettelosta⁵. Joulukuussa 2017 sotilaallinen liikkuvuus lisättiin uusiin yhteisiin ehdotuksiin⁶, jotka koskevat heinäkuussa 2016 annetun EU:n ja Naton yhteisen julistuksen⁷ täytäntöönpanoa. Joulukuussa 2017 kokoontunut Eurooppa-neuvosto⁸ pyysi korkeaa edustajaa, komissiota ja EU:n jäsenvaltioita edistämään sotilaallista liikkuvuutta koskevaa työtä sekä pysyvän rakenteellisen yhteistyön että EU:n ja Naton yhteistyön puitteissa.

EU:n lähestymistavan pääperiaatteet

Tämä toimintasuunnitelma on jatkoa marraskuussa 2017 annetulle yhteiselle tiedonannolle sotilaallisen liikkuvuuden parantamisesta EU:ssa⁹, ja se pohjautuu Euroopan puolustusvirastoon perustetun rajat ylittäviä sotilaskuljetuksia Euroopassa

¹ Puhe unionin tilasta, 13. syyskuuta 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_en.htm

² Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia, ulkoasiainneuvoston päätelmät, 14. marraskuuta 2016.

³ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohta.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/media/32000/st14866en17.pdf>

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/media/33064/council-recommendation.pdf>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6393-2018-INIT/en/pdf>

⁷ <http://www.consilium.europa.eu/media/31947/st14802en17.pdf>

⁸ <http://www.consilium.europa.eu/media/21481/nato-eu-declaration-8-july-en-final.pdf>

⁹ <http://www.consilium.europa.eu/media/31947/st14802en17.pdf>

⁸ <http://www.consilium.europa.eu/media/32204/14-final-conclusions-rev1-en.pdf>

⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/joint_communication_to_the_european_parliament_and_the_council_-_improving_military_mobility_in_the_european_union.pdf

käsittävän tilapäisen työryhmän laatimaan etenemissuunnitelmaan. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on luoda johdonmukainen kehys nykyisille ja tuleville ohjelmille, hankkeille, aloitteille ja toimille. Tämä mahdollistaa EU:n toiminnan tiiviimmän koordinoinnin, lujittaa jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta ja kasvattaa EU:n lisäarvoa.

Sotilasvoimien parempi liikkuvuus EU:ssa ja sen ulkopuolella parantaa Euroopan turvallisuutta, sillä se mahdollistaa EU:n jäsenvaltioiden nopeamman toiminnan omien puolustustarpeidensa ja velvolluuksiensa mukaisesti, jolloin kyseeseen voivat tulla sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan operaatiot että kansalliset ja monikansalliset toimet (esim. Naton puitteissa).

Keskeinen tekijä tämän toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa on tiivis yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden ja niiden kaikkien asianomaisten toimijoiden kanssa. Tässä kunnioitetaan täysimääräisesti EU:n jäsenvaltioiden suvereniteettia omalla kansallisella alueellaan ja joukkojen liikkeitä koskevissa kansallisissa päätöksentekoprosesseissa. Myös toimissa, joilla pyritään parantamaan yhteistyötä unionin toimielinten, virastojen ja elinten ja EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välillä, otetaan täysimääräisesti huomioon asianomaisten toimijoiden erilaiset toimivallat. Tämän toimintasuunnitelman ja pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön liittyvän sotilaallista liikkuvuutta koskevan hankkeen välillä on varmistettava tiivis koordinointi, jotta tulokset olisivat toisiaan täydentäviä.

Tärkeää on myös yhteisen julistuksen täytäntöönpanon yhteydessä toteutettava laajempi yhteistyö Naton kanssa sotilaallisen liikkuvuuden alalla. Joulukuussa 2017 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti yhteistyö ja kuuleminen Naton kanssa toteutetaan henkilöstötasolla säännöllisin kokouksin kaikkien sotilasvoimavarojen (maa-, meri- ja ilmavoimat) liikkuvuuden osalta. Tavoitteena on varmistaa johdonmukainen lähestymistapa ja synergiat EU:n ja Naton välillä, jotta voidaan puuttua tehokkaasti olemassa oleviin esteisiin, mukaan lukien oikeudelliset sekä infrastruktuuriin ja menettelyihin liittyvät esteet, sotilashenkilöstön ja -varustuksen liikkumisen ja rajanylitysten helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi suvereenia kansallisia päätöksiä täysimääräisesti noudattaen. Tätä yhteistyötä viedään eteenpäin täyden avoimuuden ja läpinäkyvyyden hengessä, siinä kunnioitetaan molempien järjestöjen itsenäistä päätösvaltaa ja menettelyjä, se perustuu osallistavuuden ja vastavuoroisuuden periaatteisiin eikä se vaikuta yhdenkään jäsenvaltion turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen. Kaikkien asianomaisten toimijoiden välisen vuorovaikutuksen tavoitteena on optimaalinen koordinointi ja tehokkuus kaikkien synergioiden hyödyntämiseksi.

Rajat ylittäviä sotilaskuljetuksia käsittävän tilapäisen työryhmän tulokset

Tämä toimintasuunnitelma pohjautuu Euroopan puolustusvirastoon perustetun tilapäisen työryhmän laatimaan sotilaallisen liikkuvuuden etenemissuunnitelmaan. Työryhmä

perustettiin viraston johtokunnan päätöksellä syyskuussa 2017. Tilapäisen työryhmän laatimassa etenemissuunnitelmassa määritellään sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseen liittyvät tehtävät, vastuut ja kunnianhimoiset aikatavoitteet seuraavien neljän näkökohdan osalta: oikeudelliset näkökohdat: tulli; sotilaalliset vaatimukset, mukaan lukien infrastruktuureihin liittyvät sotilasstandardit; ja luvat rajat ylittävään liikkumiseen, mukaan lukien diplomaattiset selvitykset. Euroopan puolustusviraston johtokunta ilmaisi tyytyväisyytensä etenemissuunnitelmaan 9. helmikuuta 2018 ja antoi virastolle tehtäväksi jatkaa työtä sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseksi muun muassa tämän toimintasuunnitelman täytäntöönpanon puitteissa ja raportoida johtokunnalle vuosittain saavutetusta edistyksestä.

Lisäksi EU:n jäsenvaltiot osallistuvat moniin Euroopan puolustusviraston edistämiin yhteistyöhankkeisiin ja aloitteisiin, joita ovat muun muassa liikkumisen ja kuljetusten hankeryhmä (Project Team Movement and Transport)¹⁰, EU:n multimodaalinen liikennekeskus (Multimodal Transport Hub)¹¹ ja diplomaattisten selvitysten tekninen järjestely¹².

2. MÄÄRITELLYT TOIMET

2.1 Sotilaalliset vaatimukset

Sotilaallisten vaatimusten määrittely ja niistä sopiminen EU:n ja sen jäsenvaltioiden tarpeet huomioon ottaen muodostaa lähtökohdan sellaiselle tehokkaalle EU:n laajuiselle toimintamallille, joka kattaa kaikki muut seuraavissa jaksoissa määritellyt toimet. Näihin vaatimuksiin olisi sisällyttävä myös sotilaallisessa liikkuvuudessa tarvittavan infrastruktuurin määrittely. Tämä edellyttää, että EU:n jäsenvaltiot noudattavat valtionhallinnon laajuista toimintamallia ja ottavat työhön mukaan myös muut kansalliset toimivaltaiset viranomaiset puolustusministeriön lisäksi.

Keskeiset toimet EU:n tasolla:

- Euroopan ulkosuhdehallinto / EU:n sotilasesikunta määrittelee sotilaalliset vaatimukset tiiviissä yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden, komission ja asianomaisten unionin virastojen ja elinten (mukaan lukien Euroopan puolustusvirasto) kanssa ja tarvittaessa Natoa kuullen.

¹⁰ Liikkumisen ja kuljetusten hankeryhmä kokoaa yhteen EU:n jäsenvaltioiden asiantuntijoita määrittelemään mahdollisia yhteistyöaloja, arvioimaan yhteistyötoimien toteutettavuutta ja parantamaan sotilaallisten tarpeiden yhdenmukaisuutta. Hankeryhmä on foorumi, jossa EU:n jäsenvaltiot vaihtavat tietoja kaikista liikkumiseen ja kuljetuksiin liittyvistä toimista, jotta ne voisivat hyötyä käynnissä olevista aloitteista ja välttää päällekkäisiä toimia.

¹¹ <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/activities/activities-search/eu-multimodal-transport-hubs>

¹² <https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/documents/dic-ip.pdf>

- Neuvostoa pyydetään käsittelemään ja hyväksymään sotilaalliset vaatimukset vuoden 2018 puoliväliin mennessä ja ottamaan tähän työhön mukaan asianomaiset valmisteluelimet, mukaan lukien EU:n sotilaskomitea.

2.2 Liikenneinfrastruktuuri

Liikenneinfrastruktuuripolitiikka tarjoaa hyvän tilaisuuden parantaa synergioita puolustustarpeiden ja unionin nykyisten toimintalinjojen ja erityisesti Euroopan laajuisen verkon (TEN-T)¹³ välillä. Tässä yhteydessä voidaan osoittaa EU:n lisäarvo ja varmistaa julkisten varojen tehokkaampi käyttö.

Pilottihanke

EU:n laajuisen toimintamallin toteutettavuuden arvioimiseksi EU:n puheenjohtajavaltiona toiminut Viro käynnisti vuonna 2017 pilottianalyysin Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon kuuluvan Pohjanmeri–Itämeri-käytävän varrella sijaitseville maille¹⁴. Hankkeeseen osallistuu näiden maiden puolustus- ja liikennealan edustajia. Analyysin tavoitteena on saattaa alulle jäljempänä kuvatut toimet ja määritellä alustavat tekijät, jotka saattavat olla hyödyllisiä täysimittaisessa analyysissä.

Pilottihanke on osoittautunut hyödylliseksi. Pilottihankkeeseen osallistuvat jäsenvaltiot ovat jo yksilöineet liikenneverkkojensa kohdat, jotka ovat heikkoja sotilastarkoituksia ajatellen ja joita on parannettava, ja ne ovat laatineet tähän liittyvän prioriteettiluettelon.

Analyysi osoitti esimerkiksi, että useiden EU:n jäsenvaltioiden tieverkoissa siltojen vapaat alikulkukorkeudet ja tiettyjen siltojen painorajoitukset eivät ole riittäviä normaaleja ajoneuvoja suuremmille tai painavammille sotilasajoneuvoille. Samoin rautatiekuljetusten osalta eräissä tapauksissa lastauskapasiteetti ei riitä normaalia suurempien sotilastarvikkeiden kuljettamiseen.

Pilottihankkeessa todettiin, että kaksikäyttöiselle siviili- ja sotilasinfrastruktuurille on olemassa suuria mahdollisuuksia. Tämä koskee muun muassa multimodaalisia alustoja, jotka mahdollistavat voimavarojen nopean siirron satamista ja lentoasemilta rautatie- ja maantieliikenteeseen, sisämaan terminaalien kapasiteetin kasvattamista ja tavaraliikenteen ratojen riittävää kuormauttamaa. Näitä näkökohtia tarkennetaan edelleen tässä toimintasuunnitelmassa esitettyjen toimien pohjalta. Pilottihanke vahvisti kuitenkin, että sovellettu menetelmä, jota käy ilmi jäljempänä olevasta laatikosta, toimii.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1315/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 1).

¹⁴ Alankomaat, Belgia, Saksa, Puola, Liettua, Latvia, Viro ja Suomi.

EU:n liikenneinfrastruktuurin hyödyntäminen kaksikäyttöisesti siviili- ja sotilastarkoituksissa

Kuten tilapäisen työryhmän laatimassa etenemissuunnitelmassa todetaan, tarkoituksena on laajentaa ja syventää pilottihanketta sen arvioimiseksi, missä määrin Euroopan laajuisesta liikenneverkosta annetussa asetuksessa ensisijaiseksi määritelty kaikkien liikennemuotojen olemassa oleva liikenneinfrastruktuuri ja sen tekniset vaatimukset ovat merkityksellisiä ja riittäviä sotilashenkilöstön ja -voimavarojen kuljetusten kannalta, ja siltä osin kuin ne eivät ole, tarkastella ja kehittää uusia infrastruktuuriolosuhteita ja -osia ja laatia parannetut vaatimukset.

Keskeiset toimet EU:n tasolla:

- Komissio määrittelee vuoden 2018 loppuun mennessä yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden, Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja Euroopan puolustusviraston kanssa Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon nykyisin sovellettavien teknisten vaatimusten puutteet siltä kannalta, mikä olisi riittävää sotilaallisia kuljetuksia ajatellen. Se määrittelee myös maantieteelliseen laajuuteen liittyvät puutteet.
- Komission yksiköt määrittelevät vuoteen 2019 mennessä sotilaallisiin kuljetuksiin soveltuvat Euroopan laajuisen liikenneverkon osat, mukaan lukien nykyiseen infrastruktuuriin tarvittavat parannukset. Erityisesti määritellään kaksikäyttöhankkeet ja arvioidaan niiden kustannukset. Tehtyjen havaintojen pohjalta laaditaan luettelo ensisijaisista hankkeista. Lisäksi laaditaan kokonaisarvio investoinneista, jotka Euroopan laajuisessa verkossa on tehtävä sotilaallisia tarpeita varten.
- Komissio arvioi vuoteen 2020 mennessä tarvetta muuttaa Euroopan laajuisesta liikenneverkosta annettua asetusta siten, että siihen sisällytetään parannetut tekniset vaatimukset, jotka kattavat mahdollisesti myös sotilaalliset vaatimukset.
- Komissio määrittelee vuoden 2019 loppuun mennessä yhteistyössä asianomaisten osapuolten kanssa, onko sotilas- ja siviilitietokannat (TENtec) mahdollista yhdistää ja mikä olisi tällaisen toimen laajuus. Komissio määrittelee tältä pohjalta TENtec-tietojärjestelmän toimintoihin tarvittavat lisämuutokset, jotka olisivat tarpeellisia tässä tarkoituksessa, sekä määrittelee menettelyn tietokantojen pitämiseksi ajan tasalla.
- Jatkuva toimi: Komissio hakee ja edistää edelleen synergioita Euroopan laajuisen liikenneverkon ja EU:n avaruusohjelmien välillä (esim. EGNOS/Galileo).

EU:n jäsenvaltioita pyydetään

- perustamaan mahdollisimman pian yksi yhteyspiste, josta saa tietoja asioissa, jotka koskevat liikenneinfrastruktuurin käyttöä sotilastarkoituksiin;
- ottamaan sotilaalliset vaatimukset johdonmukaisesti huomioon liikenneinfrastruktuuria rakennettaessa.

2.3 Sääntelyyn ja menettelyihin liittyvät kysymykset

2.3.1 Vaaralliset aineet

Vaarallisten aineiden maakuljetukset ovat ala, jolla EU:n jäsenvaltiot ja komissio osallistuvat aktiivisesti neuvotteluihin monimutkaisesta kokonaisuudesta kansainvälisiä sopimuksia ja Yhdistyneiden kansakuntien suosituksia. Nämä koskevat kuitenkin vain siviilikäyttöä. EU:n jäsenvaltiot soveltavat kansallisia sääntöjä, kun niitä pyydetään myöntämään liikkumisvapaus sotilaskuljetuksille, joihin sisältyy myös vaarallisten aineiden kuljetuksia. Tämä poikkeaminen siviilisäännöistä edellyttää tapauskohtaisia lupia ja aiheuttaa viivästyksiä.

Asevoimiin sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistaminen voimassa olevan EU:n lainsäädännön kanssa voisi parantaa turvallisuutta ja luoda synergioita ja johdonmukaisuutta vaarallisten aineiden kuljetuksissa sotilasalalla heikentämättä kuitenkaan siviilivaatimuksia.

Keskeiset toimet EU:n tasolla:

- Euroopan puolustusvirasto laatii kevääseen 2019 mennessä tiiviissä yhteistyössä Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja kaikkien muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvityksen seuraavista näkökohdista: kansalliset säännökset, tarpeiden määrittely, voimassa olevien yhdenmukaistettujen siviilisääntöjen soveltuvuus ja mahdollinen lisäsäännösten tai mukautusten tarve. EU:n jäsenvaltioita pyydetään tukemaan aktiivisesti tätä prosessia.
- Jatkuva toimi: Komission yksiköt edistävät edelleen tiiviissä yhteistyössä Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan kanssa ja Euroopan puolustusviraston tuella vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan tietämyksen vaihtoa siviili- ja sotilasasiantuntijoiden välillä.
- Komission yksiköt arvioivat vuoteen 2020 mennessä EU:n tason lisätoimien toteutettavuutta ja tarvetta tiiviissä yhteistyössä Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja Euroopan puolustusviraston kanssa.
- Euroopan puolustusvirasto tarkastelee myös kesään 2019 mennessä tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan kanssa, onko mahdollista parantaa sotilaallisia kuljetuksia koskevien sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaisuutta ilmaliikenteen alalla (kuljetus ja maahuolinta) jäsenvaltioiden alueella.

2.3.2 Tulli ja arvonlisävero

Tilapäisen työryhmän työn aikana eräät EU:n jäsenvaltiot toivat esiin operatiivisia ongelmia, jotka johtuvat epäselvyyksistä lomakkeen 302 käytössä EU:n jäsenvaltioiden asevoimien harjoittamaan tai niiden puolesta harjoitettuun asetarvikkeiden väliaikaiseen vientiin ja jälleentuontiin.

Keskeiset tulliin liittyvät toimet EU:n tasolla:

- Komission yksiköt tekevät vuoden 2018 loppuun mennessä yhdessä EU:n jäsenvaltioiden, Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja Euroopan puolustusviraston kanssa selvityksen tullitoimista, joihin sovelletaan lomaketta 302. Lisäksi komission yksiköt arvioivat tiiviissä yhteistyössä Euroopan puolustusviraston kanssa tarvetta kehittää lomakkeesta 302 EU:n malli, kun olemassa olevaa lomaketta 302 ei voida käyttää. Tässä arvioinnissa tarkastellaan myös mahdollisia vaikutuksia voimassa olevaan tullilainsäädäntöön.
- Komissio tarkastelee vuoden 2018 loppuun mennessä mahdollisia vaihtoehtoja sotilasoperaatioihin liittyvien tullimuodollisuuksien selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Se varmistaa myös asiaan liittyvien tullisäännösten yhdenmukaisen soveltamisen ja täytäntöönpanon.
- Komissio yksilöi vuoden 2018 loppuun mennessä säädökset, joita on muutettava, jos sellaisia on. Tältä pohjalta komissio käynnistää tarvittaessa tullialan sääntelykehityksen ja erityisesti unionin tullikodeksiin liittyvien komission säädösten¹⁵ muuttamisen lomakkeen 302 käytön selkeyttämiseksi määritellyissä tullitoimissa.
- Komissio laatii Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja Euroopan puolustusviraston avustamana ohjeet, joilla pyritään varmistamaan tullilainsäädännön moitteeton ja yhdenmukainen täytäntöönpano sotilasoperaatioihin liittyvissä asioissa. Aikataulu riippuu edellä mainittujen muutosten hyväksymisestä.
- Euroopan puolustusvirasto valmistelee kesään 2018 mennessä johtokunnan hyväksyttäväksi tullia koskevan A-luokan hankkeen, jota koordinoidaan jatkuvasti Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan sekä komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden sotilas- ja tulliasiantuntijoiden kanssa, sanotun rajoittamatta unionin tullilainsäädäntöön liittyvää komission aloitetta.

- **EU:n jäsenvaltioita pyydetään** arvioimaan vuoden 2020 loppuun mennessä tarvetta kehittää sähköisiä järjestelmiä, myös EU:n avaruusteknologiaa hyödyntäen, asevoimien ja tulliviranomaisten tullitoimien hallinnointia varten.

Sotilaallisen liikkuvuuden helpottaminen koskee myös voimassa olevia arvonlisäverosääntöjä. Puolustustoimet ja erityisesti sotilaallinen liikkuvuus edellyttävät erilaisia tavara- ja palvelutoimituksia, kuten koulutusta, harjoitusmateriaaleja, majoitusta, ravitsemis-/kanttiinipalveluja, polttoaineita jne. Näistä toimituksista on periaatteessa kannettava arvonlisävero. Jäsenvaltiot toivat sotilaallista liikkuvuutta käsittelevän

¹⁵ Komission delegoitu asetus (EU) 2015/2446, annettu 28 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta (EUVL L 343, 29.12.2015, s.1) ja komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2447, annettu 24 päivänä marraskuuta 2015, unionin tullikodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 tiettyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EUVL L 343, 29.12.2015, s. 558).

tilapäisen työryhmän puitteissa esiin tarpeen varmistaa, että puolustustoimia kohdellaan tasapuolisesti, jotta voidaan keventää hallintotaakkaa ja siten välttää tarpeettomia viivästyksiä ja kustannuksia sotilaallisessa liikkuvuudessa ja jotta jäsenvaltioille tarjottaisiin kannustin yhteistyöhön.

Keskeiset arvonnalisäveroon liittyvät toimet EU:n tasolla:

- Komissio arvioi vuoden 2018 loppuun mennessä EU:n jäsenvaltioita kuullen ja tiiviissä yhteistyössä asianomaisten unionin toimijoiden kanssa vaihtoehtoja hallintotaakan keventämiseksi sekä sitä, onko EU:n puitteissa ja Naton piirissä toteutettujen puolustustoimien arvonnalisäverokohtelua mahdollista yhdenmukaistaa.

2.3.3 Lupa rajat ylittävään liikkumiseen

Kuten tilapäisen työryhmän etenemissuunnitelmassa ehdotetaan, lupa rajat ylittävään liikkumiseen (mukaan lukien diplomaattinen selvitys) on alue, jolla EU:n jäsenvaltiot voivat tehdä yhteistyötä menettelyjensä yhdenmukaisuuden ja/tai tehokkuuden parantamiseksi. Lupa rajat ylittävään liikkumiseen koskee rajanylitysluvan hankintamenettelyjä. Voimassa oleva diplomaattinen selvitys keventää sotilaallisen liikkuvuuden sallimiseen liittyvää hallintotaakkaa ja lyhentää siihen kuluvaa aikaa. Olemassa oleva diplomaattisen selvityksen tekninen järjestely on osoittanut arvonsa yksittäisellä ilmaliikenteen lohkolle, mutta siihen liittyy myös selkeitä rajoituksia, kuten allekirjoittajamaiden yksittäin määrittämiä ilmatila-alueiden ja lentoasemien sulkemisia tai tiettyjen tehtävien kieltoja. Osallistuvien EU:n jäsenvaltioiden vuosittain myöntämiä diplomaattisia selvitysnumeroita sekä varauksia ja yhteystietoja (virka-aikana ja sen ulkopuolella) hallinnoidaan ja ne ovat saatavilla tähän tarkoitukseen suunnitellulla verkkosivustolla.

Maakuljetuksiin keskittyvä rajat ylittävää liikkumislupaa koskeva järjestely tarjoaisi mahdollisuuden parantaa sotilaallista liikkuvuutta maanteillä, rautatiellä ja sisävesiväylillä. Hallinnolliset menettelyt voitaisiin osittain vahvistaa järjestelyllä, jolla varmistetaan yhteiset säännöt ja menettelyt erityisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan operaatioissa sekä muissa puitteissa harjoitettavissa toimissa, harjoituksissa ja päivittäisessä liikkumisessa.

Yleisen ilmaliikenteen sääntöjen mukaisesti toteutetuissa ilmakuljetuksissa on noudatettava yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan puitteissa vahvistettua sääntelykehystä. Kansallisten operatiivisen lentoliikenteen sääntöjen mukaisesti tehtävien lentojen osalta jäsenvaltioiden on turvauduttava kahdenvälisiin järjestelyihin tai diplomaattisen selvityksen tekniseen järjestelyyn rajat ylittävissä operaatioissa. Turvallisuustietojen oikea-aikainen ja tarkka raportointi Euroopan tasolla olisi hyödyllistä, kun pyritään varmentamaan, että kaikkia turvallisuusvaatimuksia noudatetaan. Myös tiettyjen toimintojen ja palvelujen saatavuus edistäisi sekä maailmanlaajuisen ilmaliikennejärjestelmän turvallisuuden, säännönmukaisuuden ja tehokkuuden varmistamista että sen varmistamista, että sotilaallisen lentotoiminnan vaatimuksia

noudatetaan. Tämä voitaisiin saavuttaa edistämällä yhteistä näkemystä keskeisistä periaatteista, jakamalla parhaita toimintamalleja ja seuraamalla niiden käytännön toteutusta.

Keskeiset toimet EU:n tasolla:

- Euroopan puolustusvirasto valmistelee kesään 2018 mennessä viraston johtokunnan päätettäväksi rajat ylittävää liikkumislupaa koskevan A-luokan hankkeen, jolla tuetaan EU:n jäsenvaltioita rajat ylittäviä lupia koskevien järjestelyjen kehittämisessä.
- Euroopan puolustusvirasto tarjoaa liikkumisen ja kuljetusten hankeryhmän kautta foorumin EU:n jäsenvaltioiden ja Euroopan ulkosuhdehallinnon / EU:n sotilasesikunnan ja Naton väliselle näkemysten vaihdolle maakuljetusten valmisteluajoista.

EU:n jäsenvaltioita pyydetään

- kartoittamaan nykyiset kansalliset säännökset ja erityisesti rajoitukset, jotka vaikuttavat muiden kuin kotimaisten sotilaallisten voimavarojen mahdollisuuksiin toimia EU:n jäsenvaltioissa;
- osallistumaan voimavarojen liikkeitä koskevien alakohtaisten operatiivisten vaatimusten määrittelyyn sotilaallisten vaatimusten yhteydessä;
- yksilöimään kansalliset sääntelylliset rajoitukset ja niiden pohjana olevat poliittiset perusteet;
- kehittämään ratkaisuja käyttämällä olemassa olevia työnkuluja ja työvälineitä ja tasapainottamalla operatiiviset vaatimukset rationaalisten poliittisten rajoitusten kanssa, jotta mahdollistetaan (diplomaattisten) selvitysten myöntäminen mahdollisimman pienin kansallisin varauksin;
- määrittämään kansallisten säännösten mukauttamistarve, kun sotilaallista liikkuvuutta voidaan parantaa näiden muutettujen säännösten pohjalta, samalla kun olennaiset ei-sotilaallisista syistä johtuvat rajoitukset säilytetään vain jos ne ovat tarpeellisia;
- allekirjoittamaan alakohtaisia järjestelyjä, joilla yhdenmukaistetaan menettelyjä ja jotka mahdollistavat ennakkoluvan myöntämisen rajat ylittäville sotilaallisille liikkumis- ja kuljetustarpeille.

2.3.4 Muut näkökohdat

Tilapäisen työryhmän etenemissuunnitelmassa esitetään ei-tyhjentävästi myös muita sääntely- ja menettelykysymyksiin, myös oikeudellisiin näkökohtiin, liittyviä toimintalohekoja. Näihin sisältyy niiden mahdollisten vaikutusten selventäminen, joka EU:n joukkojen asemaa koskevalla sopimuksella on sotilaalliseen liikkuvuuteen, kunhan sopimus tulee voimaan.

Sotilaallisen liikkuvuuden parantamisessa EU:ssa on otettava huomioon myös hybridiuhkat. Hybridiuhkien torjumisen yhteiseen kehykseen ¹⁶ kuuluvien toimien täytäntöönpanossa olisi siksi otettava huomioon sotilaallisen liikkuvuuden ulottuvuus.

Keskeiset toimet EU:n tasolla:

- Euroopan puolustusvirasto tekee kevääseen 2019 mennessä näistä muista näkökohdista selvityksen, johon osallistuvat tarvittaessa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä komission yksiköt ja Euroopan ulkosuhdehallinto / EU:n sotilasesikunta ja jossa pyritään määrittelemään mahdollisia uusia toimintaloikoja.
- Jatkuva toimi: Hybridiuhkien torjumisen yhteisen kehyksen täytäntöönpanossa kiinnitetään erityistä huomiota sotilaallisen liikkuvuuden ulottuvuuteen, etenkin mitä tulee tiedustelun analysointikykyyn (hybridianalyysikeskus), päätöksentekoon uhkien ilmetessä ja kriittisen infrastruktuurin selviytymiskykyyn.

- **EU:n jäsenvaltioita pyydetään** ottamaan sotilaallisen liikkuvuuden yhteydessä huomioon EU:n joukkojen asemaa koskeva sopimus ja sen täytäntöönpano, kunhan sopimus tulee voimaan.

3. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tämä toimintasuunnitelma ei vaikuta EU:n talousarvioon, lukuun ottamatta jaksossa 2.2 hahmotellun kaksikäyttöinfrastruktuurin mahdollista tulevaa rahoitusta. Tässä yhteydessä EU:n mahdollinen lisärahoitustuki kaksikäyttöhankkeiden toteuttamiselle otetaan huomioon monivuotista rahoituskehystä koskevassa komission tulevassa ehdotuksessa.

4. SEURAAVAKSI

Korkea edustaja ja komissio esittävät sotilaallisen liikkuvuuden toimintasuunnitelman EU:n jäsenvaltioiden käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi. Tämä mahdollistaa sen viipymättömän ja koordinoitun täytäntöönpanon. Suunnitelma olisi nähtävä päivitettävänä asiakirjana, jota tullaan tarvittaessa muuttamaan.

Korkea edustaja ja komissio esittävät EU:n jäsenvaltioille säännöllisiä edistymisraportteja tämän toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta. Ensimmäinen edistymisraportti on määrä antaa kesällä 2019. Edistymisraportit täydentävät Euroopan puolustusviraston vuotuisia raportteja jäsenvaltioiden puolustusministereille.

¹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016JC0018>